

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, PSIHLOGIE ȘI ARTE
CATEDRA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

CURRICULUM UNIVERSITAR

la disciplina **Educația incluzivă**

Domeniul general de studiu: 14. Științe ale educației

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 142. Educație și formarea profesorilor

Denumirea specialității: 142.03/142.02 Pedagogie în învățământul primar
și Pedagogie preșcolară
(Învățământ cu frecvență la zi,/cu frecvență
redușă)
142.03/141.09 Pedagogie în Învățământul primar
și Limba engleză
(Învățământ cu frecvență la zi)
142.01 Pedagogie
(Învățământ cu frecvență redusă)

Elaborat: lect. univ. **Veronica Rusov**

Aprobat la ședința catedrei de Științe ale educației

Procesul-verbal nr.10 din 15.05.2014

Șef catedră _____ conf. univ., dr., **Lora Ciobanu**

Aprobat la Consiliul Facultății de Științe ale educației, Psihologie și Arte

Procesul-verbal nr. 6 din 21.05.2014

Revizuit: lect. univ. **Veronica Rusov**

Aprobat la ședința catedrei de Științe ale educației

Procesul-verbal nr.2 din 05.10.2016

Șef catedră _____ conf. univ., dr., **Tatiana Șova**

Aprobat la Consiliul Facultății de Științe ale educației, Psihologie și Arte

Procesul-verbal nr. 1 din 06.10.2016

Decanul facultății _____ conf. univ., dr., **Lora Ciobanu**

ADMINISTRAREA UNITĂȚII DE CURS

Specialitatea, Forma, Anul, Semestrul, Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	Lucr. ind.		
Pedagogie în învățământul primar și Pedagogie preșcolară, ZI Anul II, Semestrul III S1.03.O.026	3	90	15	15	15	45	Examen	Română
Pedagogie în învățământul primar și Limba engleză, ZI Anul II, Semestrul III S1.03.O.026	3	90	15	15	15	45	Examen	Română
Pedagogie, FR Anul III, Semestrul V S.05.O.036	3	90	6	6	6	72	Examen	Română
Pedagogie în învățământul primar și Pedagogie preșcolară, FR Anul III, Semestrul V S1.05.O.035	3	90	6	6	6	72	Examen	Română

INFORMAȚII REFERITOARE LA CADRUL DIDACTIC

Numele, prenumele: Veronica Rusov

Titlul și gradul științific: lector universitar

Studii:

- 1998 – 2003, USARB, Facultatea de Filologie, licențiat în filologie, specialitatea Limba și literatura română și Limba și literatura franceză.
- 2004 – 2008, USARB, Facultatea de Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială, licențiat în ... Specialitatea Pedagogie / Management educațional.
- 2008 – 2010, USB „Alec Russo”, m. Bălți, Facultatea Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială, ciclul II, masterat, Specializarea Management educațional.

Competențe: Competențele necesare pentru predarea acestui curs au fost formate în perioada 2010 – 2012 în cadrul programului de formare profesională continuă pentru obținerea unei noi calificări „Managementul educației incluzive în învățământ”, calificarea Manager educației incluzive. Institutul de Formare continuă, m. Chișinău.

Informație de contact: blocul nr.6, aula 645, 069518344, vmrusov@mail.ru

Orele de consultații: 14.10-17.00

INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Educația incluzivă reflectă valorile unei societăți echitabile și democratice care oferă tuturor persoanelor oportunități egale de a beneficia de drepturile omului și obiectivele de dezvoltare umană, împărtășite pe plan mondial.

Conform ordinului ministrului educației nr. 125 din 7.03.2012 toate instituții superioare de învățământ, care formează cadre didactice, au introdus cursul Educație incluzivă începând cu 1 septembrie 2012, cu un număr de 30 ore. Scopul fundamental al acestui curs este de a sensibiliza și pregăti studenții pentru organizarea și desfășurarea ulterioară a unui proces educațional respectând valorile și principiile educației incluzive.

COMPETENȚE PREALABILE

Pentru a se înscrie la cursul „Educația incluzivă” studentul trebuie să posede cunoștințe dobândite în cadrul cursurilor *Psihologia. Practica de inițiere, Pedagogia. Practica de inițiere, Didactica.*

COMPETENȚE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

CP1. Abordarea conceptuală a procesului educațional în baza cunoașterii și punerii în aplicare a modelelor, categoriilor și principiilor educației.

CP2. Proiectarea și realizarea cercetărilor în problematica educațională prin identificarea soluțiilor optime pentru realizarea unei educații de calitate.

CP3. Atribuirea parcursului de dezvoltare a procesului educațional în învățământul primar și la limba engleză prin formularea finalităților educaționale.

CP5. Evaluarea situației educative, a finalității acțiunilor didactice și a randamentului academic al elevului.

CP6. Organizarea și monitorizarea procesului educațional în învățământul primar și la limba engleză prin raportare la contextele socio-umane și identităților culturale.

CT1. Aplicarea principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale în cadrul propriei strategii de muncă.

CT2. Identificarea rolurilor și responsabilităților într-o echipă plurispecializată și aplicarea de tehnici de comunicare, de relaționare și de muncă eficientă în cadrul echipei.

FINALITĂȚILE CURSULUI

Prin studierea acestei discipline studenții vor fi capabili:

- să argumenteze propria viziune asupra celor mai importante concepte, principii, definiții privind educația incluzivă;
- să caracterizeze particularitățile de dezvoltare a copilului cu cerințe educaționale speciale;
- să descrie componentele planului educațional individualizat;
- să exemplifice modalitățile de adaptare curriculară în organizarea procesului educațional incluziv
- să identifice rolului și responsabilității subiecților implicați în promovarea educației incluzive
- să distingă importanța atitudinilor pozitive, a gândirii critice și relaționale despre structurile, procesele și valorile sistemului educațional aplicate în dezvoltarea și susținerea practicilor incluzive.
- să argumenteze importanța parteneriatului educațional în promovarea educației incluzive.

CONȚINUTURI

N r.	Conținutul tematic	Numărul de ore					
		Zi			Redusă		
		P	S	L	P	S	L
	Educație incluzivă: cadrul conceptual și legislativ. Educația incluzivă: delimitări conceptuale. Legislația națională și internațională în domeniul dezvoltării și promovării educației incluzive.	2	2		1		
	Particularități de dezvoltare a copilului. Dezvoltarea copilului cu CES. Tulburările de dezvoltare. Întârzierile în dezvoltare. Adaptarea copilului cu cerințe educaționale speciale. Strategii de dezvoltare a copilului cu cerințe educaționale speciale.	2	2		1		
	Elevii cu dizabilități de învățare. Comportamentul caracteristic elevilor cu dizabilități de învățare. Comportamentul caracteristic elevilor cu dizabilități de			2			

	învățare nediagnosticate					
	Elevii cu tulburări de comportament și cu tulburări emoționale. Informații relevante despre elevii cu tulburări de comportament și cu tulburări emoționale. Comportamentul caracteristic elevilor cu tulburări comportamentale sau emoționale. Caracteristici ale elevilor cu comportament agresiv. Caracteristici ale elevilor cu comportament inhibat. Definiții ale tipurilor specifice de tulburări comportamentale și tulburări emoționale și unele sugestii pentru lucrul cu astfel de copii			2		
	Elevii cu elevii cu deficit de atenție și cu hiperactivitate Informații generale despre elevii cu deficit de atenție / hiperactivitate. Informație utilă pentru învățători. Comportamentul caracteristic elevilor predominant neatenți tip AD/HD. Elevii la care predomină a impulsivitatea și hiperactivitatea de tip combinat AD/HD			2		
	Elevii cu deficiențe mintale. Retardul mintal. Comportamentul caracteristic elevilor cu retard mintal ușor și moderat. Sugestii pentru lucrul cu un elev cu retard mintal ușor. Metode alternative în testarea elevului cu retard mintal ușor sau moderat			2		
	Elevii dotați și talentați. Elevii dotați și talentați: caracteristica generală. Elevii dotați - informații importante despre elevii dotați. Elevii talentați - informații importante despre elevii talentați			2		
	Elevii cu tulburări de limbaj. Tipurile de tulburări de limbaj. Tulburări de pronunție sau de articulație (dislalie, rinolalie, disartrie). Tulburări de ritm și fluentă a vorbirii (bâlbâială, logonevroză, tahilalie, bradilalie, aftongie, tulburări pe bază de coree). Tulburări de voce (afonie, disfonie, fonastenie). Tulburări ale limbajului citit-scris (dislexie-alexie și disgrafie-agrafie). Tulburări polimorfe (afazie și alalie). Tulburări de dezvoltare a limbajului (mutism psihogen, electiv sau voluntar, retard sau întârziere în dezvoltarea generală a vorbirii). Tulburări ale limbajului, bazate pe disfuncții psihice (dislogii, ecolalii, jargonofazii, bradifazii ș.a.). Ce trebuie să cunoaștem despre copii cu tulburări de limbaj			2		
	Elevii cu deficiențe de auz. elevii cu pierdere parțială a auzului și cu surditate. Comportamentul caracteristic elevilor cu pierdere parțială a auzului și cu surditate. Comportamentul caracteristic elevilor cu deficiențe auditive nediagnosticate. Managementul mediului de învățare a elevului cu pierdere parțială a auzului. Managementul mediului de învățare a elevului cu surditate. Sugestii învățătorului pentru lucrul în sala de clasă cu un translator specializat în limbajul semnelor.			2		
	Elevii cu deficiențe de vedere. Tipul deficiențelor de vedere. Elevii slabvăzători. Comportamentul caracteristic elevilor slabvăzători și nevăzători. Comportamentul caracteristic elevilor cu probleme de vedere		2			

	nediagnosticate. Sugestii pentru lucrul cu un elev slabvăzător. Elevii nevăzători. Comportamentul caracteristic elevilor nevăzători. Managementul mediului de învățare a elevului nevăzător. Mobilitatea în clasă și școală a copiilor cu deficiență de vedere.					
	Elevii cu dizabilități fizice. Elevii cu afecțiuni neurologice (paralizie cerebrală, spina bifidă). Elevii cu afecțiuni musculare (artrită reumatoidă juvenilă, distrofie musculară, leziuni la coloana vertebrală).			1		
	Activități de sprijin pentru copii cu CES. Serviciul de asistență psihopedagogică. Comisia multidisciplinară intrașcolară. Centrul de resurse pentru educația incluzivă. Cadrul didactic de sprijin. Terapii specifice: Terapia logopedică. Kinetoterapia. Ludoterapia. Ergoterapia. Artterapia.	2	2		1	
	Evaluarea copiilor cu CES Adaptarea evaluării la principiile educației incluzive. Evaluarea inițială și complexă. Metode și tehnici de evaluare a competențelor școlare.	2	2			2
	Planul educațional individualizat Funcțiile PEI. Etapele PEI. Constituirea echipei de elaborare a PEI și repartizarea sarcinilor. Monitorizarea, revizuirea și actualizarea PEI.	2	2			2
	Adaptări curriculare Competența – componentă de bază a curriculumului adaptat. Modalități de adaptare a curriculum-ului școlar. Recomandări privind adaptările în procesul educațional incluziv	2	3			2
	Parteneriatul în educația incluzivă Parteneriatul educațional – abordări conceptuale. Colaborarea între școală și familie în procesul educației incluzive. Implicarea comunității în activitatea școlii incluzive.	2			1	
	Managementul educației incluzive Factorii care influențează incluziunea la nivelul școlii. Organizarea mediului școlar incluziv. Dezvoltarea școlii incluzive.	1			1	
	Total	15	15	15	6	6

ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

Nr.	Tipul activității	Numărul de ore		Criterii de evaluare
		ZI	FR	
1.	Studiul notițelor de curs, suportului de curs, manualelor.	20	34	- însușirea principalelor noțiuni, idei, teorii - cunoașterea problemelor de bază din domeniu;
2.	Documentarea suplimentară în bibliotecă, pe internet, pe teren etc .în baza bibliografiei recomandate.	20	32	- dezvoltarea listei bibliografice. - mod personal de abordare și interpretare. - lecturarea critică, profund

				argumentată
3.	Elaborarea eseului în baza afirmației lui J Norwich „Balanța intereselor și drepturilor între majoritate și minoritate este esențială în această chestiune. Unii pot susține că elevii cu dificultăți semnificative de învățare pot amenința drepturile celorlalți dacă prezența lor în clasele învățământului de masă reduce oportunitățile celorlalți de a-și optimiza cunoașterea...” Norwich (1999)	5	6	- subiect acoperit în profunzime - structură logică (introducere, tratare structurată, concluzii) - utilizarea coerent-analitică a conceptelor - identificarea și analiza principalelor aspecte ale temei. - originalitate și creativitate - surse adecvate cu citare corectă
Total		45	72	

EVALUARE

Nota finală la disciplină (de regulă cifră întreagă fără zecimale) însumează rezultatul evaluării curente (activitatea în cadrul cursului, seminarelor, lucrărilor de laborator, rezultatul lucrului individual) și nota obținută la examen. Rezultatul evaluării curente, în cadrul studiilor de licență/masterat, constituie 60 % din nota finală, iar nota de la examen – 40 %. Nu este admis la evaluarea finală studentul care:

- nu a realizat obiectivele curriculare;
- nu a obținut o notă medie de promovare în cadrul evaluării curente;
- a absentat nemotivat la mai mult de 30% din activitățile audioriale;
- nu a susținut teza/proiectul anual la unitatea de curs respectivă;
- nu a realizat sarcinile ce presupun activitatea de învățare individuală)pentru studenții care au absentat motivat);

PRINCIPII DE LUCRU ÎN CADRUL CURSULUI

Studentul este obligat să:

- se prezinte la timp în la curs;
- respecte termenul limită de realizare a sarcinilor individuale;
- participe, prin libera exprimare a opiniilor în cadrul activităților;
- aibă un comportament corect, să evite plagiatul și copiatul în timpul evaluării.

RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

Obligatorii

1. BODORIN, Cornelia. ș.a. Educație incluzivă. Unitate de curs. Chișinău: Cetatea de sus, 2012, 100 p. ISBN 978-9975-4367-3-1
2. EFDODI, Agnesa. Planul educațional individualizat. Chișinău: Cetatea de Sus, 2012, 56 p. ISBN 978-9975-4367-4-8
3. HADÎRCĂ, Maria., CAZACU, Tamara. Adaptări curriculare și evaluarea progresului școlar în contextul educației incluzive. Ghid metodologic. Chișinău: Cetatea de Sus, 2012, 101 p. ISBN 978-9975-4367-2-4
4. GHERGUȚ, A. Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educative speciale. Strategii diferențiate și incluziune în educație. Iași: Polirom, 256 p. 2006. ISBN: 973-46-0397-3

Opționale

5. BUICĂ, Cristian B. Bazele defectologiei. București: Aramis Print, 2004. 415 p. ISBN 973-679-161-0
6. GOULD, Patti., SULLIVAN, Joyce. Clasa întredată pentru copii de vîrstă mică: Modalități simple de adaptare a centrelor de activitate la nevoile copiilor. Ch: Epigraf, S.R.L., 2003, 208 p. ISBN 9975-903-93-2

7. PERETEATCU, Maria., STUPACENCO, Lidia. Educația incluzivă. Ghid pentru profesori. Bălți: S.R.L. Tipografia din Bălți, 2006. 208 p. ISBN 978-9975-9849-9-7
8. PERETEATCU, Maria., ZORILLO Larisa. Modele și tipuri de școli incluzive. Chișinău: Institutul de Formare continuă, 2011, 137 p. ISBN 978-9975-4168-5-6.
9. PERETEATCU, Maria., ZORILLO Larisa. Educația incluzivă în școală. Suport didactic pentru coordonatorii educației incluzive Chișinău: Institutul de Formare continuă, 2011, 202 p. ISBN 978-9975-4168-8-7.
10. TINTIUC, Tatiana. Managementul incluziunii în școală. Suport didactic pentru coordonatorii educației incluzive. Ch: Institutul de Formare continuă, 2011, 256 p. ISBN 978-9975-4168-4-9.
11. TINTIUC, Tatiana. Educația incluzivă în clasă. Ghid pentru profesori. Ch: Institutul de Formare continuă, 2011, 120 p. ISBN 978-9975-4168-6-3.
12. RACU, A., POPOVICI, D.-V., DANIL, A. Educația incluzivă. Ghid pentru cadrele didactice și manageriale. Chișinău: Tipografia Centrală, 152 p. 2010, ISBN 978-9975-78-846-5.
13. RACU, Aurelia., POPOVICI, Doru-Vlad., DANIL, Anatol, RACU, Sergiu. Psihopedagogia integrării. Chișinău: Tipografia Centrală, 2010, 184 p. ISBN 978-9975-78-845-8
14. VRASMAȘ, Ecaterina. Dificultăți de învățare în școală: domeniu nou de studiu și aplicație. București: Integral, 2007. 191 p. ISBN 978-973-9341-98-1
15. VRASMAȘ, Ecaterina., VRASMAȘ, Traian. Educația incluzivă în grădiniță: dimensiuni, provocări și soluții. UNICEF România, Buzău: Alpha MDN, 2012, 132 p. ISBN 978-973-139-237-0
16. VRÎNCEAN, Maria., PELIVAN, Viorica. Incluziunea socio-educatională a copiilor cu dizabilități în grădinița de copii. Ch: Tipografia centrală, 2012, 308 p. ISBN 978-9975-53-076-9.

Subiecte pentru evaluarea finală (examen)

1. Caracterizați principiile și valorile educației incluzive.
2. Argumentați importanța legislației naționale și internaționale în domeniul dezvoltării și promovării educației incluzive.
3. Identificați particularitățile în dezvoltarea copilului cu CES.
4. Descrieți activitățile de bază ale Serviciului de asistență psihopedagogică.
5. Descrieți activitățile de bază ale Comisiei multidisciplinare intrașcolare.
6. Descrieți activitățile de bază ale Centrului de resurse pentru educația incluzivă.
7. Descrieți activitățile de bază ale Cadrului didactic de sprijin.
8. Caracterizați terapii specifice de care pot beneficia elevii cu CES.
9. Argumentați importanța adaptării procesului de evaluare la principiile educației incluzive.
10. Caracterizați evaluarea inițială a dezvoltării copilului.
11. Caracterizați evaluarea complexă a dezvoltării copilului.
12. Elaborați o listă de sugestii practice în vederea adaptării copilului cu cerințe educaționale speciale
13. Descrieți procesul PEI.
14. Descrieți componentele PEI.
15. Descrieți rolurile echipei de elaborare a PEI.
16. Caracterizați modalitățile de adaptare a curriculum-ului școlar.
17. Identificați specificul colaborării între școală și familie în procesul educației incluzive.
18. Argumentați importanța implicării comunității în activitatea școlii incluzive.
19. Elaborați o listă de sugestii pentru organizarea mediului școlar incluziv.
20. Identificați barierele în dezvoltarea școlii incluzive.

